

חודש בחודשו

בִּטְאוֹן "גְבוּרַת מֵרְדֵּכַי" בֵּית כִּנְסַת וּמֵרְכֵז קֵהִילַתִּי תוֹרְנִי

בס"ד ז' ניסן - תשע"ה // גיליון 275 // רח' הרצוג 32 גבעתיים // www.gvurat-m.org // gvuratmordechai@013net.net // צלמת: רינת טואיטו // עיצוב: אורי אלזאס מערכת: איילת סקסטיין, יוסף ארגמן, רחמי פיקלשטיין, מיכל פרישטיק, יחזקאל פרנקל, חיים מרקוה //

האם תהיה יציאת מצרים מצרפת?

- הרב יחיאל וסרמן -

ערב חג הפסח עונה חברנו, הרב יחיאל וסרמן, חבר הנהלת הסוכנות היהודית, על השאלה המדאגה: "מה נשתנה" בקרב יהדות צרפת לאחר הפיגועים האחרונים?

שנים רבות נהגתי להסתובב ברחובות פריז ובמטרו בכיפה, ללא חשש. כיום אני מעדיף להסתובב חבוש כובע. יהודי המקום מזהירים, כי לא רצוי לקרוא ספר בעברית או עיתון יהודי במטרו. באזורים מסוימים רצוי לא להיות מזוהה כיהודי. באזורים אחרים מסוכן ובמקומות מסוימים אסור ליהודי להיכנס. בתקופה האחרונה הפכו חיי היהודים בצרפת בלתי נסבלים ואולי אף בלתי אפשריים. 30,000 חיילים מאבטחים כיום את 4,200 המוסדות היהודיים ברחבי צרפת. הללו כוללים: גני ילדים, בתי ספר, בתי כנסת, מועדונים יהודיים ומסעדות כשרות. האבטחה עולה למשלם המיסים הצרפתי מיליון יורו ליום, כמה זמן זה יכול להימשך?

היה בן אדם התנדב ב"אנוש"!

טוביה מרגלית נבחר ל"מתנדב החודש" בעמותת "אנוש", העמותה הישראלית לבריאות הנפש. טוביה, חברנו, משתתף במגוון פעילויות ומרצה על נסיעות ברחבי העולם. הוא מתנדב בעמותה שלוש שנים וחצי. קדמה לו חברתו אתה (אסתר) שטרסברג שהתנדבה במועדון התעסוקתי של אנוש במשך 11 שנים. היא העבירה למתמודדים חוגי קרמיקה.

בשנתיים האחרונות, בטקס יום הזיכרון, משריינת ועדת התרבות של "גבורת מרדכי" מספר מקומות לאורחים מהמועדון החברתי של "אנוש" בגבעתיים. את האורחים הללו מביא לטקס טוביה מרגלית. טוביה, בן 72, אב לארבע בנות וסב ל-14 נכדים, מסכם את תחושתו: "יש תחושה טובה מכך שאתה נותן לאחרים ומקבל מהם לא פחות. הגעתי לפעילות באנוש בעקבות המלצה ממדור

בקהילה. בהופעתה החיצונית הייתה אמי אישה נמוכה ושבירית, אך באישיותה הייתה נמרצת, בעלת תושייה ויכולת הסתגלות מפתיעה. תכונות אלו עזרו לה, ללא ספק, לשרוד את השואה עם תינוקת ואף להקים אחרי המלחמה משפחה חדשה ולגדל כאם שני בנים בנוסף לבתה. זאת, למרות ששבה והתאלמנה אחרי 7 שנים.

"עברו על אמי תקופות קשות מנשוא. עם זאת, לא הפכה למרירה ונרגנת. היא התברכה בחריצות, יצירתיות ובכישרון ליצור "יש מאין" בכל תחום. ביתה היה תמיד מטופח ומלא כל טוב והכול ממעשי ידיה בלבד. אמי אהבה אומנות וציור. לכן אני מאמינה שהחלונות החדשים שהותקנו לזכרה בעזרת הנשים משקפים במשהו את אישיותה. העושר של שבעת המינים, הצבעוניות והאור הנכנס מבעד לחלונות מסמלים מבחינתי את האופטימיות שתמיד אפיינה אותה".

צילום: רינת טואיטו

שהשמחה במעונם זר ברכות למזל טוב

- ברכות להולדת נינים/ות** • למשפ' דנציגר להולדת הנין **ברכות להולדת נכדים/ות** • למשפ' וייס להולדת הנכדה • למשפ' נטוביץ להולדת הנכדה • למשפ' לקס להולדת הנכדה • למשפ' גנץ להולדת הנכד • למשפ' דורי להולדת הנכדה • למשפ' שפטלוביץ להולדת הנכד • למשפ' נוי נחמיה ודבורה להולדת הנכדה **ברכות לבר-מצווה** • למשפ' עזריה להיות הבת אביבה בת-מצווה **ברכות להולדת ילדים/ות** • למשפ' נוי מיכל ועופר להולדת הבת **ברכות לנישואין** • למשפ' מרקוביץ לנישואי הבן נעם • למשפ' שיינדורף לנישואי הבן יואב • למשפ' איזביצקי לנישואי הנכדה

למה באמת כיוון הנצי"ב? /

המשך מעמ' 4 <<

שכבר עמל ומצא כדי מדתו, אז יוכל להפנות גם לשערי-חכמות, ויהיו שניהם שמורים ומתקיימים בידו" (הרחב דבר, דברים, לב,א). ודוק - יכול, ולא חייב.

יחד עם זאת, אני מסכים עם סוף המאמר של ד"ר אביעזר ויס, המצר על ירידת קרן לימוד התורה [ואוסף - גם בתכניות הלימוד של החינוך הממלכתי-דתי, בהן התורה תופסת מקום מצומצם יחסית ללימודי-חול. למשל, תכנית הלימודים לכתות ז' כוללת בתרחיש המקסימלי 10 שעות לימודי קודש בשבוע, ופעמים רבות פחות מזה]. אני מצטרף לתפילה שבסיומו: יהי רצון שעוד נזכה לכך. לימוד התורה לשמה ושלל לשמה - הולך ותופס לו בעשור האחרון מהלכים יותר ויותר. אולי נבין סוף-סוף שלל תרבות משותפת - אין לנו קיום. אולי נחזור ונהיה - לשמה או לא לשמה - עם יהודי שתורתו היא מרכז קיומו. אז ממילא יתקיים המשפט: "אמר להם משה: מבקשים אתם לעמוד בעולם - עסקו בתורה".

חלונות לשמיים 14

חלונות חדשים הותקנו לאחרונה בעזרת הנשים של "גבורת מרדכי". החלונות הם תרומת חברתנו לאה עזרא לזכר אמה המנוחה, חיה שרייר ז"ל, שהייתה חברת הקהילה משנת-1970. 8 מן החלונות עוצבו ע"י צייר אמן מוכר, העוסק בצריכה על זכוכית. לכל החלונות נושא משותף: שבעת המינים. לאה, בעברה עובדת סוציאלית בעיריית גבעתיים, סיפרה לאחר התקנת החלונות: "אמי, חיה שרייר ז"ל, הצטרפה לקהילתנו בשנת 1970 ומאז הייתה מהנאמנים במבקרי בית הכנסת: שבתות, חגים, שיעורים לנשים ושאר אירועים. אמי אהבה מאוד את בית הכנסת. גם כאשר שמיעתה וראייתה נחלשו מאוד, והתפילה בציבור הייתה לה קשה - היא לא ויתרה ולא פסחה על שום תפילה. כך היה גם בחג הפסח האחרון, שבועיים לפני פטירתה בשיבה טובה בגיל 95 פלוס.

"במהלך השנים, הייתה אמה מוכרת בקהילה בעיקר כ"דודה חיה", על היותה דודתה של פנינה לבנברג ז"ל, חברה מוכרת ואהובה

תנחומים

- למימי נוי על פטירת אמה • להדסה דרור ומשפחתה על פטירת בעלה
- חברנו משה דרור • לעטא והכולל על פטירת אחותה • למשפ' סלעי על פטירת האם יונה

המשך בעמ' 2 <<

יהודי צרפת חיים בדואליות: מצד אחד הם מודעים לאירועים האנטישמיים - ובהם אירועים חמורים - שאירעו בשנים האחרונות. מצד שני, רבים מנסים להתכחש למציאות או להדחיקה.

מספר הסועדים במסעדות הכשרות ירד פלאים. הופסקו כמעט לחלוטין האירועים במועדונים היהודיים. מתפללים נמנעים מלהגיע לבתי כנסת והאבטחה סביב מוסדות החינוך - מוגברת. נוסף לכך, המצב הכלכלי בצרפת גרוע. אחוז האבטלה גבוה. יש מחסור במקומות תעסוקה, צעירים מתקשים במציאת עבודה ואין חזון כלכלי. קשה מאוד לעזוב ארץ לידה, תעסוקה, מקום מגורים, משפחה וחברים. לילדים קשה לעזוב את מוסדות החינוך. קשה עוד יותר להסתגל לתרבות שונה, ללמוד שפה חדשה ולחפש תעסוקה במקום חדש. אך אירועי התקופה האחרונה מובילים רבים מן היהודים למסקנה כי עם כל הקושי אין מנוס אלא להגר מצרפת. ההגירה לישראל או למדינות אחרות היא מודד חשוב לתחושת הביטחון של היהודים. לפי הנתונים הרשמיים, שיעור העלייה לישראל ממדינות אירופה לא גדל, למעט מצרפת. עובדה זו יכולה להצביע על כך שלמרות הדיבורים וההדים הרבים, היהודים מכלל אירופה אינם מצביעים ברגליים. הם אמנם חשים פחות נוח במקום מגוריהם, אך אינם פוחדים ואינם חוששים עד כדי עזיבה. בצרפת המצב שונה. מספר העוזבים את המדינה גבוה יחסית וגם מספר העולים לישראל גדל משנה לשנה. בשנה שעברה עלו 2,300 איש, והשנה מספרם עלה בשיעורים גבוהים.

בחודש שעבר, נכחתי בטקס פרידה מרגש ורב משתתפים מקבוצה של עולים לישראל. הטקס התקיים בבית הכנסת הגדול בפריז בנוכחות ראשי הקהילה ואורחים מישראל. רוב העולים הדגישו בדבריהם, כי העלייה נובעת מתחושת חוסר הביטחון של היהודים בצרפת והדאגה לדור העתיד. וכבר אמרו חכמינו "פוק חזי מה עמא דבר", שפירושו:

צא וראה מה אומר העם. האווירה בקהילה היהודית בצרפת קודרת. ההגירה המוסלמית גוברת והאסלאם מתחזק. מי שיכול עוזב עכשיו. רבים מתכננים עזיבה כאשר יתאפשר להם. סביר להניח שהקהילה יהודית תתמעט. רבים יהגרו. נקווה שהרוב יעלה לישראל. ההנחה הרווחת היא כי בעוד שנים ספורות הקהילה היהודית בצרפת תהיה קטנה ושונה לחלוטין מזו של היום. התחושה הכללית היא כי אין עתיד ליהודים בלב אירופה.

למה באמת כיוון הנצי"ב?

רב הקהילה מגיב על מאמרו של ד"ר אביעזר ויס בגיליון הקודם על הנצי"ב ושבע החכמות: "הניסיון לייחס לנצי"ב וגם לגר"א את הצורך בלימודי חול לשם הבנת התורה באמת - אינו הולם את מציאות חייהם והדרכתם לציבור, המורה את ההיפך"

- הרב אברהם וסרמן -

על הפילוסופיה יש ביטוי מאוד קשה של הגר"א (שסביבו התווכחו רבים האם אכן כתב זאת), "הפילוסופיה האורורה הטעתו [את הרמב"ם]". כמו-כן, ידועה הדרכתו ללמוד את חובות הלבבות של ר' בחיי אך לא את שער הייחוד שהוא עיון פילוסופי

רב אליהו בן שלמה זלמן - הגר"א

בשבע החכמות חשיבות - כשהן מועילות להבנת התורה - אך לא הכניס אותן לתכנית הלימודים של ילד או נער בישראל. גם המושג "שבע חכמות" הוא יותר ביטוי מאשר הגדרה מדויקת. שבע החכמות של ימי קדם כללו גם מוזיקה ופילוסופיה. לא ידוע לנו על משהו במוזיקה שעשוי לפרש את התורה, גם לא על משהו מבית מדרשו של הגר"א או ישיבת וולוז'ין - שהוקמה בידי תלמידו המובהק - שעסק במוזיקה כדי להבין את התורה.

הרב נפתלי צבי יהודה ברלין - ראש ישיבת וולוז'ין

ד"ר אביעזר ויס מבהיר:

אני מודה לרב אברהם וסרמן על העיון במאמרי הקצר ועל הערותיו החשובות, שעם רובן אני מסכים. עם זאת אני מבקש להבהיר: במסגרת של עיון ופרשנות של טקסט אין להביא בחשבון את התנהלותו של כותב הטקסט. מבחינה זו הטקסט עומד בפני עצמו. הוגים רבים כתבו רעיונות ובנסיבות המציאות לא יישמו אותם באורח חייהם. לפיכך, שאלת הביוגרפיה של הנצי"ב אינה רלוונטית למאמרי, אף שכבודה מונח במקומו בהקשרים אחרים.

כוונת המאמר, בין היתר, הייתה להראות שהנצי"ב מייחס חשיבות רבה ללימוד החכמות החיצוניות לתורה, כדי להבין את התורה לעומקה, או כלשונו: "שבע חוכמות חיצוניות הטפלים לתורה ושהתורה צריכה להם להתפרש...", וברור שאין משתמע מכך שהוא מחייב את לימודן בפני עצמן, כפי שאכן ניתן ללמוד מהציטוט שמביא הרב וסרמן לקראת סוף דבריו מ"הרחב דבר". ודאי גם שלימוד שבע החוכמות בא אחרי לימוד תורה מקיף, ולא לפניו.

לעניין המציאות - ללא קשר למאמר אציין: ברור שהנצי"ב לא יכול היה להרשות ללמד בישיבה לימודים כלליים באותה תקופה. אילו עשה זאת היו רבים מתלמידיו מזניחים את התורה ולומדים רק השכלה. הוא גם לא יכול היה להתפנות לכך בעצמו, כיוון שהגה בתורה יומם ולילה וגם עסק בצרכי ציבור באמונה (ניהול הישיבה מול קשיים רבים, חובבי ציון ועוד) וודאי מסיבות נוספות.

במציאות היו במהלך הדורות תלמידי חכמים שידעוניהם בתרבות הכללית העמיקו את תלמוד התורה שלהם ואת דרכם באמונה. מפני הקיצור אמנה רק את הרב י"ד סולובייצ'ק זצ"ל בדור הקודם ואת הרב שג"ר זצ"ל בדורנו. הנושא כשלעצמו, לטעמי, חשוב ביותר וראוי לעיין בו עיון נרחב.

הטבע, היא דברי ר' יהושע בגמרא מסכת בכורות, שלמד מעיון בפסוקים את אורך זמן ההיריון של נחש, מה שחכם גוי אחד עסק בו שבע שנים. השקידה בתורה, המרומזת

המשך בעמ' 4 >>

צילום: skydive אילת

ומטלטלת (הייתה רוח). במשך 20 שניות כוח הכבידה עבד בלי הפרעה ואז המצנח נפתח. בזווית העין ראיתי שגם המצנח של דביר נפתח. בשלב זה כבר יכולתי ליהנות מכל רגע: נוף של 4 מדינות (ישראל, ירדן, מצרים וערב הסעודית). נקודת הקפיצה הייתה מעל הגבול הירדני כך שחלק מהצניחה היה מעל ירדן, סמוך לעקבה. ממליץ לאחרים? בהחלט. זו יציאה מהקופסה וחוויה לא שגרתית. אך לידיעת הקורא דביר פרישטיק - אני בחיים לא מתכוון לחזור על כך שנית".

גידי פרישטיק: כך צנחתי ממטוס ונשארתי בחיים

יו"ר קהילת גבורת מרדכי, עו"ד גידי פרישטיק, נעתר לבקשת בנו דביר, לאפשר לו לצנוח צניחה חופשית עם הגיעו לגיל 18. סיפר גידי: "ההפתעה עבורי הייתה כפולה ומכופלת כי בעת ביצוע ההזמנה גם מנהל החברה האילתי הצליח לשכנע גם אותי להצטרף. כך מצאתי עצמי משלשל את רגלי מפתח מטוס זעיר וקופץ אל הלא-נודע. ואני שואל את עצמי 'מה לעזאזל אני צריך את זה?' אבל שניות לאחר מכן עברתי חוויה עוצמתית

והגדת לבנה

צילום: יחזקאל פרנקל

חברנו פרדי אלג'מיל זכה בתואר חתן כל הנערים על עמלו הרב לשילוב ילדים, נערים וגם מבוגרים במעגל השיעורים בשבתות ובימי חול (כאנקדוטה נספר שבמשך שנים פרדי הוא שדואג לארטיקים לילדים המגיעים לשיעורי אבות ובנים מדי שבת). בדבריו הפציר פרדי בחברים להצטרף לשיעורי התורה הרבים המתקיימים בקהילה.

ב"שקדים" שבמנורה, תוביל את האדם לשלמות בידיעתה, בקיום מצוותיה בדקדוק, ובהתנהגות בין אדם לחברו. "חכמת אדם בעמל תורה תאיר דרכו על הארץ" (שם). כך הסביר (במקור המצוטט במאמר) כי בבית שני שקדו הרבה בתורה, ולכן הנס של חנוכה היה במנורה המסמלת שקידה זו. אכן באותה תקופה התפתח מאוד העיסוק בתושבע"פ, והמשנה חוברה בזמן התנאים של ימי בית שני והבאים אחריהם. לכן, אין לומר, כי "השליטה בשבע החכמות האנושיות, שגם אומות עולם מכירים אותן, היא התנאי ליכולת לחדש דבר בתורה".

הנצי"ב לא חשב כך, לא התנהג כך בעצמו, ולא הנהיג בדרך זו את ישיבתו. את הדרשה לחידוש בתורה הוא הגדיר תמיד "פלפולה של תורה", שהוא מושג רווח מאוד אצלו (גם בחיבוריו האחרים, כמו העמק-שאלה, רינה-של-תורה ועוד). פלפול זה בא מחכמתו של הלומד המתעמק להבין את התורה וסוגיותיה. הניסיון לייחס לנצי"ב, וגם לגר"א, את הצורך בלימודי חול לשם הבנת התורה באמת - אינו הולם את מציאות חייהם והדרכתם לתלמידיהם, המורות את ההיפך. לגבי הגר"א ידוע לנו מכל מה שכתבו תלמידיו, שלא איבד אף רגע בדברים שמחוץ ללימוד תורה. הנצי"ב התנגד ללימודי חול בישיבת וולוז'ין - ועל כן, זו נסגרה בצו השלטונות. ובכל זאת, הרי הגר"א ביקש מתלמידו לתרגם את אוקלידס מיוונית כדי שאפשר יהיה ללמוד אותו ולהבין סוגיות הדורשות ידע גיאומטרי, בייחוד במסכת עירובין. אך לימוד הגיאומטריה לא הפך לעניין המחייב כל לומד באשר הוא, אלא למי שירצה להבין סוגיות מאוד ספציפיות, בעירובין או מקוואות. אצל תלמידי הגר"א, במאה ה-18, ואח"כ אצל תלמידי הנצי"ב במאה ה-19, הלכו ילדים יהודיים ל'חידר', למדו מקרא, משנה, הלכה ותלמוד. גם המבוגרים יותר, אם למדו חכמות אחרות, היה זה בלי קשר ללימוד התורה, ובשלב מאוחר יותר. לא זו בלבד. הנצי"ב אף דרש ללמוד תלמוד טרם שלומדים תנ"ך, כדי שלא לטעות בהבנתו. אפילו לימוד אגדות-חז"ל נדחה לשיטתו לאחר שהלומד כבר השתלם היטב בלימוד החלק ההלכתי שבתלמוד. כך גם לימודי הטבע, שאותם לא שלל כלל ועיקר, אבל בסדר נכון: "אי-אפשר לקוות להשיג מעלת הלימוד וחכמת הטבע יחד. אם לא שיקדים עמל הלימוד הרבה, ואחר

המשך בעמ' 12 <<

קצינים נאציים כחסידי אומות העולם

במסגרת מועדון אחיעזר נשא תא"ל (מיל.) אמיר השכל הרצאה מרתקת על ספרו החדש "גיבורים רגילים"

הספר מספר את סיפורם הייחודי והמדעים של גיבורים לגמרי לא רגילים - חסידי אומות העולם הגרמנים במלחמת העולם השנייה. הוא מגלה כי בין למעלה מ-500 גרמנים חסידים, בלטו 52 קצינים וחיילים נאציים

פרנץ וושנפלדר

קרל פלאנה

וילהלם הוסנפלד

מקס לידטקה

בתפקידי פיקוד בעיקר בחזית המזרחית. המחבר מנסה להבין כיצד בתוך אחת התקופות האפלות בתולדות האנושות ובתולדות אחד הצבאות האפלים ביותר בהיסטוריה, קמים אנשים ועל אף הסיכון העצום לחייהם דבקים בהצלת יהודים שממשלתם הגדירה, להלכה ולמעשה, כבני מוות.

אמיר השכל היה טייס חיל האוויר וראש להק כוח אדם בחיל. יחד עם אלוף אלעזר שטרן, בן שכונתנו, יזם את מפעל "עדים

"גיבורים רגילים" ספרו החדש של אמיר השכל שיצא לאור השנה

צילום: האנס פרנס

במסגרת הבמה ליהדות ורוח, ע"ש חברנו אורי וכסלר ז"ל, התארח בקהילה עו"ד גונן בן-יצחק, לשעבר רכז השב"כ ברמאללה. גונן התפרסם כמי שהיה מפעילו של מוסעב יוסף ("הנסיך הירוק"), בנו של השייח חסן יוסף משכם, אחד מראשי החמאס ביהודה ושומרון. מוסעב הפך לאחד המקורות המרכזיים של השב"כ וסייע במניעת פיגועים רבים. לימים היגר לארה"ב וביקש מקלט פוליטי. השניים נשארו מיוודים וגונן אף סייע למוסעב לקבל מקלט. לשם כך נסע כמה פעמים לחו"ל לפגישות עם ה"נסיך". בין השאר העיד לטובתו בבית משפט אמריקאי. גונן, בנו של תא"ל עוזי בן-יצחק, החל את הקריירה הביטחונית שלו דווקא בחיל הים בקורס חובלים. לעבודה בשירות הביטחון הכללי התגלגל בעקבות מודעה בעיתון. בהרצאתו בקהילה העלה גונן את הבעיות המורכבות עמן התמודד בתפקידו. הוא פרס בפני הקהל את ההתלבטויות ואת המתחים שמלווים את רכזי השב"כ בשטח הנדרשים להשיג מקורות מידע מתוך ארגוני המחבלים. הוא אף עמד על הכישלונות שהיו בדרך. מוסעב גדל בבית מאוד קיצוני בהשקפתו הלאומנית. בהיותו בן 17 החליט לעשות פיגוע. השב"כ עלה עליו ולמרבה ההפתעה הוא הסכים לשתף פעולה מתוך כוונה לחסל את מפעילו במפגש הראשון. אבל בבית הכלא מגידו התוודע מוסעב להחלטות האכזריות והמעשים הרצחניים של הנהגת החמאס לגבי אנשיהם שנחשדו בקשר עם ישראל. בעקבות כך שינה את יחסו לחמאס וחזר לביתו בביתוניה. מכאן ואילך החל לעבוד כמודיע של השב"כ.

י.א.

ביי ביי ולהתראות

לאחר כמעט 50 שנה בקהילת גבורת מרדכי, עזי ומרים איזביצקי נמצאים בדרך לגבעת שמואל. "הילדים דחקו בנו שנעבור לגור על ידם. מקווים שהשינוי יצדיק את עצמו". הקהילה מודה לעזי על שנים של פעילות פוריה ומסורה בניהול בית הכנסת ובוועדת הביקורת

מאת עזי איזביצקי

לפני כ-49 שנים גמלה בלב אשתי ובליבי ההחלטה לעזוב את דירתנו בת שניים וחצי החדרים שבתל אביב, ולעבור עם שני ילדינו - רוני ומיכל - לדירה בת ארבעה חדרים וחצי ב"פריפריה". זה קרה לאחר שחברת משה"ב פרסמה כי היא בונה מספר מבנים בדרום גבעתיים (עיר פועלים חילונית) המיועדים לציבור הלאומי-דתי.

נסענו לבחון את אזור הבניה. גילינו שדה חרציות רחב ידיים בו רעו פרות. (רחוב טבנקין, מדרום לרחוב הרצוג, לא היה בנוי עדיין). ממזרח לשדה, מה שנקרא היום "דרך רבין", התפתל וואדי מלא גרוטאות. בקיצור, במבט ראשון האזור לא נראה "משהו". עם זאת, ממה ששמענו, נוצר יסוד לתקווה שהמבנים אכן יאוכלסו על ידי קבוצת אנשים בעלי ערכי יסוד דומים לשלנו. קיווינו שנוכל לקיים יחד חיים ערכיים ויחסי גומלין משמעותיים.

מלאי תקווה רכשנו את דירתנו ברחוב הרצוג 32 ומועד כניסתנו נקבע ל-1.1.1967. אלא שהדירה לא הייתה מוכנה בזמן ונאלצנו לגור כחצי שנה בדירה שהעמידה לרשותנו משה"ב ברחוב לב הזהב 13 ברמת גן. ועדיין, כל אימת שחצינו את הוואדי לאתר הבנייה ופגשנו בדירים העתידיים, התחזקה תקוותנו שיהיה טוב. סמוך מאוד למועד כניסתנו לדירתנו החדשה פרצה ביוני 1967 מלחמת ששת הימים. כחודשיים לאחר מכן נולדה בתנו נורית. אופוריית הניצחון ושמחת הבריאה החדשה הקלו על השתלבותנו בסביבה החדשה. כשמונה שנים [1967-1975] התפללנו בשטיבל של ר' משולם זוסיא ברחוב טבנקין 2. מקום קטן זה שימש כבית תפילה, מקום לימוד תורה ואתר מפגש לחברים. יחס אינטימי נוצר בשטיבל לא רק בין האדם ובוראו אלא גם בין החברים לבין עצמם, בבחינת "אשר יחדיו נמתיק סוד, בבית אלוהינו נהלך ברגש". מצב זה הביא לחיזוק הקשר החברתי בינינו. במהלך השנים התגבשה ב"שכונה" אוכלוסייה איכותית, שקיימה אורח חיים של קהילה ציונית דתית נורמטיבית עם תחושה של שייכות וסולידריות בין החברים. הקשרים החברתיים יצרו לכידות ואויה לציון. חיינו בהרמוניה גם עם האוכלוסייה החילונית ש"מעבר לכביש". השכונה הייתה גן עדן לילדינו. כולם הכירו את כולם. בשנים הראשונות, בהיעדר מכשירי טלוויזיה, טלפונים סלולאריים ומחשבים, שיחקו ילדינו ביחד, דיברו זה עם זה שיחות נפש וקיימו פעילות חוץ בית ספרית משותפת וענפה. הדשא רחב-הידיים שקק קולות ילדים משחקים. מרקם חיי הקהילה כלל,

מרים ועזי איזביצקי

בין השאר, ליווי התפתחותם של הילדים בני שכבת הגיל של ילדינו לאורך כל מסלול חייהם, עד עזיבתם את הבית. במקביל, התקיימה חברות אמיתית והדוקה בין ההורים. היא באה לידי ביטוי, בין השאר, בהשתתפות "מעין משפחתית" בשמחות וגם בימי אבל זה אצל זה. ארבעת ילדינו - רוני, מיכל, נורית וחיים - חיו בשכונה עד נישואיהם. בחגים היה השטיבל קטן מלהכיל את כל המתפללים. לכן, בחגים התפללנו בעיקר ב"בית שרת". (איש מאיתנו לא ישכח כיצד התבשרנו שם על פרוץ מלחמת יום הכיפורים ב-6.10.1973). לאחר אכלוס הבתים החדשים בשכונה גדלה צפיפות המתפללים. במקביל, גדל והתחזק הצורך להקים בית כנסת גדול שברבות הימים אכן הוקם ונקרא שמו "גבורת מרדכי-מרכז קהילתי תורני גבעתיים" [ע.ר.]. בחג החנוכה של שנת 1975 נחנך האולם התחתון של בית הכנסת, הנקרא היום "בית אהרון". מקום זה הפך לבית כנסת זמני, אשר משך אליו את מרבית מתפללי השטיבל וגם חברים חדשים. התפילה באולם זה, ובאופן ארעי גם בקומה העליונה, התקיימה עד שנת 1980/81, שבה נתקבעה התפילה באולם המרכזי של בית הכנסת. במהלך כל התקופה המתוארת

המשך בעמ' 8 <<

ביי ולהתראות / המשך מעמ' 5 <<

התהדקו והתעצמו חיי הקהילה. הם כללו אירועים משותפים רבים, שהשמח מביניהם היה מסיבת פורים. בני הקהילה חגגו את קריאת המגילה מחופשים, הכתירו ברוב הדר רב של פורים וחילקו משלוחי מנות להנאת הילדים והמבוגרים כאחד. ראוי לציין כי בהתחלה הסתייגתי מהמעבר מהשטיבל הקטן לבית הכנסת גדול הממדים. חששתי שהמעבר יפגום באינטימיות שהתקיימה בשטיבל. פחדתי שאנשים - שיישבו מרוחקים זה מזה - יאבדו את הקשר ביניהם, וכמו בכל גוף גדול תיווצר היררכיה של פרנסי ציבור שתפגע במרקם החברתי.

ואכן, נוסדה עמותה, ונבחרה היררכיה של פרנסי ציבור: מועצה, הנהלה, יושב ראש, מזכיר וגזבר. כל אלה באו במקום סתם שמישים/גבאים המשרתים בפועל את הציבור ולא נושאים בתואר. מעבירי שיעור הפכו למרצים ואפילו "כותל המזרח" שודרג. בהמשך לכך, ב-1989, נבחר רב במטרה שיהיה מנהיג רוחני ולא רק בעל יכולת הוראה ופוסק הלכות (כפי שהיו כמה מהחברים בהתנדבות לפני-כן). ברבות השנים, הישיבה המרוחקת זה מזה ושכיחות נמוכה של אירועים מגבשים, הפחיתו את הלכידות [בעיקר אצל הוותיקים]. היום יש חברים רבים שאפילו לא מכירים את שמות החברים המשותייכים לקהילה ופוקדים את בית הכנסת. שנים רבות לא הייתי פעיל. הייתי עסוק מעל הראש בעבודתי המקצועית. לאחר פרישתי לגמלאות הייתי מעורב מעט יותר בחיי ביה"כ. אחד משיאי פעילותי היה כאשר השתתפתי, יחד עם חנה בן כוכב ואחרים בארגון ובהנחה של טכס 40 שנה לקהילה. האירוע התקיים ברוב עם ב-17.5.2007 בהיכל ווהלין. קשרינו ההדוקים עם הקהילה חלחלו גם לילדינו הפרטיים. על כן מצאו לנכון לרקוח ב-25.8.2012 את חגיגת 50 שנות נישואינו יחד עם כל הקהילה. הם הפתיעו אותנו לחלוטין כשהגיעו לבית הכנסת והזמינו את הציבור כולו לקידוש. מן הראוי לציין כי היינו מעורבים בחיי השכונה גם בפעולות שמחוץ לעמותה. הבולטת בהן היא בניית 4 מעליות ושיפוץ משמעותי של הבניינים 26-32. פעולה זו הייתה זרז ודוגמה לשאר בתי השכונה. אלמלא השיפוץ, רבים מחברי העמותה היו עוזבים את השכונה וזו הייתה מתדרדרת, כנראה, למצב של סלמס.

המשך בעמ' 8 <<

ואלה העושים במלאכה

בישיבה של מועצת העמותה נבחרו חברי הנהלה חדשים. כמה מן הוותיקים ימשיכו בתפקידיהם. הנה שמות חברי הנהלת העמותה:

גדי פרישטיק	אלעזר יפה	אלדן מידן	חיים מרקוזה ואריה טימנס	ארז קוטנר	עוז עזריה	ארני ארנפלד ואיילת סקסטין
יו"ר	מ"מ יו"ר העמותה	מזכיר העמותה	יו"ר ועדת ביה"כ	יו"ר ועדת הכספים	יו"ר ועדת בניין	יו"ר ועדת התרבות

בראשית האסיפה הודה היו"ר גדי פרישטיק לחברים על המסירות שגילו במשך שנים ארוכות של פעילות למען ביה"כ וסיימו קדנציה מוצלחת. בין אלה מנה היו"ר את חנה בן-כוכב, את אהרון ונדרולדה, את משה בורשטיין, את יצחק פורת ואת אתי פז. לחברים החדשים אמר יו"ר העמותה: "אני חייב לומר לכם כי אנו בהחלט זקוקים לאנרגיה חדשה ולכוחות מחודשים. אני בטוח שהצטרפותכם תביא לרענון ולפעילות מתחדשת בתחומכם". בחלקה השני של האסיפה התקיים שיבוץ בעלי התפקידים החדשים. בתום הדיון החליטה המועצה פה אחד כדלהלן:

ועדת תרבות	אליהו-ארני ארנפלד ואיילת סקסטין (יו"ר), אורית ברנט, אלעזר יפה וגדי פרישטיק
ועדת ביה"כ	חיים מרקוזה ואריה טימנס (יו"ר), יהודה תשובה, יצחק פינקל, ראובן הלר, אלון שטרן, יענית גולדפרב
ועדת כספים	ארז קוטנר (יו"ר), ברברה ברקוביץ' (גזברית), שלום סנדיק
ועדת בניין	עוז עזריה (יו"ר), רחל גיא, אריה טימנס, עופר נוי, עזרא דורי
ביטאון הקהילה	יוסף ארגמן (עורך), איילת סקסטין, מיכל פרישטיק, רינת טואיטו (צלמת), רוי פינקלשטיין, יחזקאל פרנקל, חיים מרקוזה
ספרייה	דוד הלברשטם, ברברה ברקוביץ', ציפי זר-כבוד (ספרניות), יחיאל וסרמן (רכישת ספרים), גדי פרישטיק (רכישת ספרים)
רכז פרויקט קהילה תומכת	לאה עזרא

בהמשך האסיפה נקבע כי על ראשי הוועדות לכנס את חבריהן לפחות פעם ברבעון ולוודא בשוטף את ביצוע התפקידים והמשימות. ארז קוטנר ביקש מראשי הוועדות להעביר אליו בקשות תקציב, תוך התייחסות לתקציב שנת 2014. שלום סנדיק הפנה את תשומת לב הנוכחים לחריגות בסעיפים מסוימים של התקציב.

ועדת בית הכנסת חלוקת תפקידים ותחומי אחריות

בימי חול

שחרית מניין ראשון

יצחק פינקל, מ"מ - אהרון ונדרולדה

שחרית מניין שני

יוסף סגל, מ"מ - חיים מרקוזה

שחרית מניין שלישי

ראובן הלר, מ"מ - אריה טימנס

מנחה וערבית

אהרון ונדרולדה, מ"מ - יצחק פינקל

ערבית 21:00

באחריות חברי הדף היומי

צילום: רינת טואיטו

בשבתות

מנחה ערב שבת

חיים מרקוזה, מ"מ - ארז קוטנר, עוז עזריה

קביעת בעלי תפילה

אריה טימנס, מ"מ - אלעזר יפה, ארז קוטנר

מניין ראשון

יצחק פינקל, מ"מ - אהרון ונדרולדה

בעלי קריאה

אלון שטרן

ליווי פתיחת הארון

יעקב ולטר, מ"מ - אריה טימנס

קביעת עליות

אלדן מידן, מ"מ - ישראל לקס

גבאי קריאות בתורה

ארז קוטנר, מושיק גולדשטיין

גבאי שני

משה בורשטיין, מ"מ - אליהו ארנפלד

מנחה גדולה

עמירם סבן, מ"מ - יהושע נויסטדטר, עוז עזריה

מנחה גדולה

חיים מרקוזה, יעקב אברך, עזרא דורי

אחראי דרשנים

גדי פרישטיק, אלעזר יפה

ערבית מוצ"ש

נחמיה נוי, אלדן מידן

תיאום חתנים מחוץ לקהילה

יענית גולדפרב

אחראיות שיעורי נשים

עידית ונדרולדה, מיכל פרישטיק, ציפי סבן

עזרת נשים

יהודית קרול, איילת סקסטין, ברברה ברקוביץ', מלכה נויסטדטר, אורית ברנט

כללי

אחראי על אולם בית אהרון

אפי פז

רכז "כוללים"

יוסף סגל

אחראי רכש

באחריות ועדת בניין

לוח המודעות

חיים זר כבוד, איילת סקסטין

לוח מודעות דיגיטלי

אלדן מידן

אתר האינטרנט

מיכאל טוכפלד

הכנת ספרי תורה

יהודה תשובה, יצחק פינקל, אריה טימנס, יעקב אברך

החלפת פרוכות

יצחק פינקל

הודעות לקהילה

יעקב אברך (אב הבית) מ"מ משה בורשטיין

ליווי אורחים

אלעזר יפה, מ"מ אליהו ארנפלד

טיפול בלוח יזכור

צורי פלד

שמחת ילד קטן ילדי "קו לחיים" התארחו בקהילה

המגיעים לאותה פעילות". חלק מן המשפחות בקהילה מארחות זו השנה השנייה, לפעמים את אותו הילד. הילדים לנו אצל המשפחות ואכלו אצלן את סעודת היום (בליל שבת סעדו יחד בבית אהרון). משפחות נוספות תרמו כספים. לקראת השבת גייסו רחלי וליאל את עזרת חברי הקהילה מושיק גולדשטיין ויעקב שטרן. באמצעות המדור למורשת ישראל בעיריית גבעתיים סייעו הללו בארגון ותרמו, בין השאר, חולצות לפעילות חברתית שהתקיימה בסמוך לבית הכנסת מייד עם בואם של הילדים ביום שישי. סניף בני עקיבא - גרעין נחשון של שבט אביחי, בהובלת דנית עוזיאל (בת קהילתנו) - ערכו מבצעי התרמה ובשבת

עצמה הגיעו כדי לשחק עם הילדים, להפעיל אותם ולשמח אותם בסעודה שלישית. הילדים התרגשו ונהנו ובני משפחותיהם שמחו בשמחתם וגם זכו בשבת של מנוחה. המשפחות המארחות אף הן זכו בחוויה מרגשת ומאלפת.

איילת סקסטין

ילדי קו לחיים מתארחים בקהילה. צילומים מתוך דף הפייסבוק של "קו לחיים"

היום, לאחר כ-49 שנים אנו עוזבים שכונה יוקרתית, שקטה ומטופחת. שכונה מוקפת בגנים ואיכותית מבחינת הרכב תושביה. בית הכנסת נחשב אחד היפים בארץ והוא תוסס בפעילות תורנית. עם עזיבתנו אנו לוקחים אתנו מקבץ ענק של זיכרונות נעימים משכונה בה חיינו את מרבית שנות חיינו היפות ביותר. עם זאת, אין ההווה דומה לעבר. רבים מחברינו הוותיקים עזבו את השכונה ועברו לדור מוגן או מצאו דירה הסמוכה לזו של ילדיהם. לא מעט חברים נאספו אל אבותיהם. הצעירים שבאו במקומם, מקיימים פעילויות נפרדות. מבחינתנו, קשרי החברות ההדוקים שאפיינו את העבר דעכו הגם שהם השאירו טביעות אצבע בליבנו. לכן שמחנו כאשר שלושה מילדינו, הגרים בגבעת שמואל, דחקו בנו לבוא ולגור בקרבתם. אנו עושים זאת מתוך ידיעה כי דרוש הרבה אומץ כדי להשתחרר מהמוכר והבטוח ולאמץ את החדש, בתקווה שהשינוי יצדיק את עצמו. אנו מתחייבים לשמור על קשר עם כל ידידינו. בייבי ולהתראות.

קולות הגושניקים

בשבת פרשת תרומה, משנכנס אדר, ביקשה הקהילה להרבות בשמחה. לשם כך התארחו אצלנו חבורת בחורים יוצאי ישיבת הר-עציון ("ישיבת הגוש") שניהלו קבלת שבת ותפילת מוסף מוסיקליות במגוון נעימות ישנות וחדשות ובעיבודים מקוריים. לאחר תפילת מוסף התכנסו בני הקהילה לקידושא רבא ובעקבותיו דבר תורה מפי הרב וסרמן ופעילות חברתית וזמירות שבת בהנחיית האורחים המוסיקליים. בסיום הקידוש נצפו רבים כשחיוך גדול על פניהם... תודה לחברי החבורה: נחמיה רוזנפלד, מתן רוזנברג, בן ויטנברג והדר סקסטין.

חתן פרס ישראל מתארח

בשבת ר"ח ניסן נערך קידושא רבא נוסף, ולאחריי זכינו לשמוע שיעור מיוחד מפי חתן פרס ישראל למקרא בשנה זו, פרופ' שמואל אחיטוב (אביו של אילן אחטוב, שמשפחתו חברה בקהילה). פרופ' אחיטוב דיבר על "אמונה בתקופת המקרא - כתובים ומציאות" ובהרצאתו סקר ממצאים המעידים על מנהגי הפולחן בבמות של יהודים בתקופת המלוכה.

"עיבדו את ה' בשמחה"

צלילי המוסיקה

עו"ד נתן שפטלוביץ' טורח מאחורי הקלעים להביא מדי פעם לבית הכנסת שלנו חזן או מקהלה, או שניהם יחד, כדי להנעים ולהעשיר את התפילה. את האהבה לחזנות ולמוזיקה בכלל נטעו בו הוריו עוד בילדותו בת"א

- נתן שפטלוביץ' -

ביום בר המצווה שלי, אבי ז"ל הכין לי דרשה. אינני זוכר מה בדיוק אמרתי. אני כן זוכר כי הנושא היה "עיבדו את ה' בשמחה". מאז אני שמח תמיד לשמוע מוזיקה יהודית ומוזיקה בכלל.

נולדתי בתל אביב ורוב שנות ילדותי התפללנו ב"ביל"ו". בבית כנסת זה הופיעו המנצח המיתולוגי ש. רביץ ז"ל וכן מקהלת הילדים עם המנצח מנשה לב-רן (בעבר המנצח של תזמורת משטרת ישראל ומקהלת הרבנות הצבאית). לעיתים, בשבתות ראש חודש בעיקר, היה מופיע אצלנו כחזן ילד הפלא י. קמפינסקי, כיום... מנהל התיכון לבנות "הרא"ה" ברמת גן, שהיה אז מעין "חוזליטו" מקומי.

בכל שבת הייתה אצלנו מקהלה. החזן היה בדרך כלל אחד הילדים ובשבתות ראש חודש המנצח רביץ ז"ל היה דואג להביא חזן מקצועי. לעיתים, היה זה החזן המהולל מוצ'ן. והיו גם אחרים. עודני זוכר היטב, כיצד בסליחות הראשונות הופיע אצלנו החזן משה מנחם הרשטיק ז"ל (האבא - החייט) בליווי ילדיו הקטנים, חיים אליעזר ונפתלי. אם הייתה חגיגת בר מצווה היינו שרים לחתן האירוע בשעה שהיה הולך מסביב לבמה. כילד, חשבתי לתומי שבכל בית כנסת בעולם צריכים להיות חזן ומקהלה. אבל הייתה בחיי גם מוזיקה אחרת. גרנו ברחוב ביל"ו ומעבר לפינה עמד "היכל התרבות". הוריי ז"ל היו "יקים". אבי הגיע מברלין ואמי מאלטלוטהיים. מדי פעם הם היו לוקחים אותי לקונצרטים. אני זוכר שהיינו יושבים בשורה 33 בצד. מאז נכנסו בי האהבה לחזנות וגם האהבה למוסיקה שאיננה יהודית. עם הזמן גם הבנתי שיש

קשר מסוים בין שני סוגי המוסיקה כי חלק ממנגינות בית הכנסת הגיעו בכלל מהאוצר המוסיקלי הלא יהודי. למשל: קטע התפילה "נשמת כל חי"/"שוכן עד מרום". את הקטע שמענו בביצוע אופראי.

מנקודת ראותי, חזן ומקהלה מוסיפים תמיד הוד והדר לתפילה עצמה. כמוכן שאין הם מחסרים ממנה, להיפך. לכן, לא אהבתי, שאנשים שאינם חובבי מוסיקה, באים בסוף תפילת מוסף, עומדים מאחורנית בכדי לשמוע וללכת מהר ובכך לצאת ידי חובה. לי זה הפריע ועדיין מפריע. אינני מדבר על להיפך. אני מדבר על שיתוף הפעולה של הקהל, בעיקר בימים הנוראים בהם התפילות אינן קצרות במיוחד.

את אהבתי למוסיקה אני משתדל להקנות גם לילדיי. אני לוקח אותם לאופרות ולמחזות זמר, גם באירופה, ומנסה לחשוף אותם לגאונים של המלחינים הקלאסיים כדי שיראו וישמעו אופרות מלאות ושלמות במקומות בהן נוצרו וישתכנעו כי המוסיקה אכן מאחדת ומקרבת בני אדם.

בעסקה מסחרית מסוימת עזרתי לאדם בחו"ל. כאות תודה, הוא נתן לי את ספר התווים המקוריים (בהעתקם המדויק) של אופרה ידועה בשם ב"תכריך בוץ וארגמן". יחד עם הספר קיבלתי את התקליט של האופרה. המבצע היה האיש עצמו. המתנה נחשבת יקרת ערך במיוחד, כי היא מאפשרת לך לראות כיצד המלחין עצמו כתב וערך יצירות מופלאות אלו.

בימינו המוסיקה השתנתה, המקצב השתנה וכפי שנאמר בידידש "זה מה שהקהל רוצה". שיהיה לכולנו חג פסח כשר ואם יהיה כשר - יהיה ב"ה שמח.

פרופסור משה ברורר, יליד 1919, מתגורר בשכנות ליו"ר הקהילה, עו"ד גידי פרישטיק, שמכיר את חיבתי להיסטוריה, ובייחוד לזו הקשורה ברב קוק. גידי יזם בינינו פגישה מרתקת בביתו, בה שמעתי דברים מעניינים, שחלקם אביא להלן.

פגישה כזו מחממת את הלב, מציתה את הדמיון, ובעיקר - מעבירה באופן בלתי אמצעי רשמים, חוויות ורגשות מתקופה כה קרובה וחשובה, שאת השפעת אישיה ואירועיה אנו חשים עד היום הזה. ניתנת לנו, כביכול, הזדמנות - נדירה במיוחד - "לגעת" במה שהיה, ובאנשים היקרים לנו שחי אז.

פרופ' ברורר מוכר בעיקר מהאטלסים שחיבר ושנלמדים בבתי-הספר. הוא גיאוגרף בן גיאוגרף. אביו, הרב ד"ר אברהם יעקב ברורר, עלה ארצה בשנת 1911 והיה מראשי ה"מזרחי". הוא אף הקים את "החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה". בתרפ"ח, למשל, גרה משפחת ברורר בחברון כיוון שהאב צריך היה להסתובב בכפרים ולכתוב סקר על כדאיות הרכישה, באדמות שרובן טרשים. הרב ד"ר ברורר היה מבאי ביתו של הרב קוק. יחד עם הסופר ש"י עגנון ביקר פעמים רבות אצלו, הן בענייני ציבור וקהילה והן לדיון

בעניינים רוחניים. הרב קוק התעניין מאוד בשאלה איך המדע המודרני מגדיר את גבולות הארץ. הוא אף הזמין אותו למצוא הסברים להלכות במשנה. משה ברורר מספר: "הגעתי מדי פעם לסעודה שלישית אצל הרב קוק בקריית משה. השומעים היו באקסטזה. למרות שהייתי ילד הייתי מוקסם וחיכיתי לזה. פעם אחת, הגיע לקרבת הבית רועה ערבי עם הצאן, והילדים החלו לזרוק אבנים כדי לגרש אותו. הרב קוק צעק עליהם שלא יזרקו והגן על הרועה הערבי".

הרב קוק והפועל המזרחי

"הרב אהב באופן מיוחד את אנשי 'הפועל המזרחי'. בעיקר משום שחזרו להיות עובדי אדמה. נכון, חיי היומיום אילצו אותם להקל והם נאחזו בפתרונות לכל מיני בעיות. למשל, גוי לחליבה בשבת היה בעיקר במקומות כמו 'מוצא' ולא היה אצל מי שדגל בעבודה עברית. בכל נקודות היישוב של הפועהמ"ז שמרו את ההלכה בקפדנות. עם זאת, היו מקלים קצת כמו בפתיחת קופסת סרדינים בשבת. תמיד התייעצו בהלכה. אף על פי כן, בחלק מהמקומות רקדו יחד בנים ובנות. המנהיגות, ככלל, הייתה קפדנית בשמירת

עדות אחרונה

פרופ' משה ברורר, הגיאוגרף הידוע, הוא שכננו ברמת חן. בגיל 96 הוא אחד הבודדים - ואולי היחיד - שיכול להעיד כיום על פגישותיו עם הרב קוק, כילד. הרב וסרמן וגידי פרישטיק התרגשו לשמוע ממנו, לאחרונה, קטעי זיכרונות

- מאת אברהם וסרמן -

פרופ' משה ברורר בבית פרישטיק ברמת-חן

צילום: גידי פרישטיק

מצוות. נסענו לאירופה עם משה חיים שפירא והוא לא רצה לאכול כיוון שחייממו בשבת ולא היה בטוח שהגוי הוא זה שחייםם".

החלוצים

"הרב חיבב במיוחד את ההתיישבות החקלאית וניסה לקרב את השומר הצעיר. למרות שבקיבוצים שלהם חיו ממש כמו הבולשביקים. הרב קוק נטה לכף זכות, והיה מדבר על כך שאמנם המתיישבים מחללים שבת וכו' - והתבטא בעניין בחריפות ובלשון נוקבת. יחד עם זאת היה בטוח שיחזרו בתשובה! הוא השתכנע שעוד ייראו את האור ומצבם עכשיו הוא "תעלולי נעורים". הוא התבטא שהעניין כואב לו שדווקא בדור

הגאולה יש חוטאים ומחטיאים. הוא ראה בזה מחלה, לא רוע-לב".

המחלוקת עם הרב זוננפלד

"הרב זוננפלד היה איש מקסים. היינו מתפללים אצלו בזכרון משה. עם זאת, המחלוקת בינו לראי"ה נשאה לעתים אופי מכוער. בזכרון משה היו רגילים להכריז לצאת ללוויות. לפעמים היו מכריזים לצאת להלוויית אברהם יצחק הכהן קוק, כשעוד היה חי. הרב היה מתעלם גם מהפשקווילים נגדו. תומכיו לא היו תוקפנים. אגב, גם הרב זוננפלד לא סבל את טטורי קרתא..."

מאורעות תרפ"ט

"לאחר פרעות תרפ"ט, אבי העיד בפני ועדת הכותל. צריך לומר שאת הרחוב הערבי זה לא עניין. היו גם במועצה המוסלמית העליונה אנשים ששאפו לדרכי שלום. לאבי היו הרבה ידידים ערבים בייחוד מהמנהיגות העליונה, ממשפחות ברגותי וחוסייני".

רצח ארלוזורוב

"בשבת בה נרצח ארלוזורוב [פרשת שלח, כ"ב סיון תרצ"ג, 16/6/33], הגיע החזן יוסל'ה רוזנבלט ועבר לפני התיבה בביה"כ החורבה. סבי קיבל כרטיס ישיבה ליד הרב קוק, אך כיוון שלא יכול היה להגיע, נתנו לי את הכרטיס שלו. הסדרנים לא ידעו מה לעשות אתי ובפועל לא הושיבו אותי לידו, אבל הרב קוק אמר שיסדרו לי כיסא לידו בקצה המזרח. אחרי התפילה היה קידוש בחצר. שיר המעלות שלו היה מיוחד במינו, ונוגע ללב. אנשים

למחרת, כשיצאנו מהתפילה הערבים מכרו עתונים וצעקו "נרצח מנהיג יהודי". הרב קוק לא רצה להאמין שיהודים רצחו יהודים (לא הייתה זו רק "תמימות". היה לו מידע מתוך המשטרה הבריטית שזו עלילה נגד הרוויזיוניסטים. א.ו.). שמעתי את הרב קוק מדבר על זה בביתו בקריית-משה. הוא אמר שאין הוכחות שיהודים רצחו אותו. עוד אמר שסימה ארלוזורוב (רעייתו, שטיילה עמו על חוף הים של ת"א) לא אמינה, וודאי שאין לה נאמנות בדין היהודי".

פטירת הרב

"ביום פטירתו הייתי בחוץ, ליד פנסיון זלינגר. התלמידים חיכו, וכשיצאה נשמתו הייתה זעקה גדולה".

מים ללא חילול שבת

כל מוני המים החדשים שיותקנו בגבעתיים יהיו כשרים. ליבון הלכתי שהתקיים בעיר לאחרונה אישר את השינוי שיתחיל בדרום העיר, ובכלל זה שכונת הרצוג

את ההתקנה ינהל תאגיד "מי גבעתיים" שנערך לפרויקט החלפת מוני המים בעיר למדים דיגיטאליים. מונים אלה ניתן יהיה לקרוא מרחוק. הפרויקט יביא לחסכון ניכר. לא יהיה עוד צורך בקריאה פרטנית של כל מד ומד ברחבי העיר. המדים החדשים יאפשרו איתור נזילות קבועות בבתי המשתמשים. התושבים יקבלו התראה ויתבקשו לטפל בתקלה. התקנת המונים התחילה, כאמור, בפיילוט בדרום העיר ובכלל זה שכונת הרצוג. יישום הפרויקט העלה מספר סוגיות הלכתיות בכל הקשור לשימוש במים בשבת (פתיחת הברז עלולה, למשל, לגרום לשידור נתונים מידי בשבת). בנושא זה התקיים, כאמור, ליבון הלכתי מרתק במשרדי תאגיד "מי גבעתיים".

זאת באמצעות המשנה לראש העיר מושיק גולדשטיין ובהשתתפות נציגי המועצה הדתית ואנשי מקצוע. רב העיר, פנחס אדרי; רב הקהילה שלנו, הרב אברהם וסרמן וראש המועצה הדתית הרב כרמי ביררו, שאלו וקיבלו הסברים שהניחו את דעתם. הובהר שכל מוני המים שיותקנו יהיו בעלי "תעודת כשרות" (מטעם מכון "צומת") המספקים מענה טכנו-הלכתי לבעיות.

"מרחביה" מתרחבת

5,000 תלמידים השתתפו בפעילות העמותה במערכת החינוך בגבעתיים ובר"ג

עמותת "מרחביה" הרחיבה את פעילותה ב-5 בתי ספר נוספים וב-65 גנים ממלכתיים בגבעתיים, וכן ב-20 גנים ברמת גן.

ילדות בשואה

אריה טימנס יציג בחודש הבא שני ציורים חדשים באונ' ת"א

חבר קהילתנו הצייר אריה (לוקי) טימנס ישתתף בתערוכת ציורים לזיכרון השואה והגבורה בספריית אוניברסיטת ת"א. התערוכה תתקיים במהלך חודש אפריל הקרוב. אריה יציג שתי תמונות חדשות. האחת מתארת שני ילדים בכניסה למחנה וסטרבורק שממנו נשלחו רוב יהודי הולנד למחנות המוות. השני מתאר ילדה יהודיה מכווצת בעליית הגג, המביטה דרך סדק בחרדה במתרחש למטה.

אריה (לוקי) טימנס Arjeh Loekie Themans הוא אמן המכבד בציוריו את המסורות הקלאסיות ואת ציורי הנוף ההולנדיים מן המאה ה-17 עד ה-19. בציוריו הוא נוטה לעבודת מכחול דייקנית, זהירה ומחושבת, הנובעת מחיפוש אמצעי ביטוי מהימן לאלמנטים ויזואליים-נטורליסטיים הנגלים לעיניו במסעותיו במרחבי הטבע בארץ, בערי אירופה או מדיוקנאות שבהם הוא מתמחה. טימנס נולד בצפון הולנד בזמן מלחמת העולם

י.א.

ציור: אריה טימנס

פעילי "מרחביה" מעריכים כי כיום ניתן לומר בוודאות, שהרוב המוחלט מבין המשפחות הצעירות בגבעתיים מכירות ומכבדות את בית-הכנסת את הפעילות המתקיימת בו, ונחשפות יותר ויותר לתכנים יהודיים שורשיים. כל זאת בנוסף לפעילות האינטנסיבית לטובת ילדי ונכדי הקהילה. "מרחביה" שואפת להמשיך ולהרחיב את הפעילויות גם בפסח, יום-העצמאות ויום ממלכתיים - כולם באולם בית-הכנסת "גבורת-מרדכי". באירועים הללו השתתפו כ-5000 תלמידים!

רוואבי עלית

תן 260,000 שקל, קבל דירה חדשה!

חברת המערכת איילת סקסטין ליוותה קבוצה של קציני צה"ל ואורחיהם מחו"ל בסיור שכלל גם את העיר הפלסטינית החדשה בלב השומרון. אכן, קריירה של מתורגמנית מספקת לעיתים הפתעות לא שגרתיות.

הנה דיווחה:

לאחרונה נפלה בחלקי ההזדמנות לבקר בעיר רוואבי, ההולכת ונבנית בשטח A של הרשות הפלסטינית. ליוויתי כמתורגמנית קבוצה של קציני צבא ואורחיהם מחו"ל, שסיירו באתרים שונים בשומרון, ובין השאר ברוואבי, שם נפגשו עם היזם העומד בראש פרויקט הבנייה, בשאר אל-מסרי, עם סגנו ועם חלק מן הצוות. הקבוצה ביקרה קודם לכן בחפירות הארכיאולוגיות ואצל העדה השומרונית בהר גריזים ובאחד מבסיסי הצבא, אך הביקור ברוואבי היה בעיני רבים גולת הכותרת של הסיור.

רוואבי, עיר בבנייה (אורן זיו / אקטיבסטילס)

היזם וסגנו (שהיו חביבים להפליא) סיפרו לנו כי הרעיון מאחורי הקמת העיר הוא לספק לפלסטינים בני המעמד הבינוני סביבת מגורים איכותית ואטרקטיבית במחירים נוחים. מתברר שהמחירים ברמאללה גבוהים בכ-20 אחוזים! העיר אמורה לייצר גם כ-8,000 מקומות עבודה. כבר היום היא מספקת אלפי משרות בתחום התכנון והבנייה, תחזוקת הציוד ההנדסי, אספקת החומרים ועוד. בחברה היזמית וגם במועצת העיר (שכבר קיימת), מקפידים על ייצוג נאה לנשים - כ-30 עד 40 אחוזים. את הביקור חתם אל-

מועדון "אחיעזר" מעפיל לשומרון

ביום סוער יצאנו כ-40 חברי מועדון "אחיעזר" לטיול בשומרון. הטיול נערך באמצעות עמותת "משקפת" שמטרתה להכיר לציבור בישראל את יהודה ושומרון.

היעד הראשון היה היישוב פדואל, יישוב ותיק גדול ויפה בו נמצאת "המרפסת של המדינה"- תצפית מרהיבה על יישובי השומרון עד למישור החוף, איזה יופי! משם נסענו ליישוב קטן יותר - רחלים - המתהדר ביקב "טורא" המייצר יינות מענבים הגדלים בכרמי השומרון. היקב זכה בפרסים בינלאומיים יוקרתיים. והלאה - לתצפית קידה, ממנה נשקף נוף עוצר נשימה של הרים, בקעות ויישובים עד לבקעת הירדן.

היעד האחרון היה היישוב שילה, מוותיקי היישובים בשומרון. בית הכנסת של היישוב בנוי בתבנית משכן שילה. גולת הכותרת במקום - שילה העתיקה - אתר ארכיאולוגי המכיל ממצאים מתקופת המשכן בשילה. כן ביקרנו במוזיאון ב"מגדל הרואה" ובו חזיון אור-קולי מרגש על ימי עלי הכהן, חנה ושמואל. ראינו גם את חזיון המחולות בכרמים... ממש חזרה לימי התנ"ך.

הטיול בשומרון היה חוויה אמיתית. הוא אפשר לנו לראות את נופי ארץ-ישראל היפה והפורחת באזור שאיננו מגיעים אליו יום יום. התרגשנו לראות את היישובים היהודיים בהרי השומרון, את התעשייה והחקלאות המפותחת שבהם וכן לחוות את ימי הקדם כאשר עם ישראל ישב על אדמתו, לפי שבטיו, אחרי הכניסה לארץ. הייתה זו חוויה מאתגרת והרוח העזה העצימה את האתגר.

ולסיום, הידד למטיילי "אחיעזר", ויישר כוח גדול לחנה שטרן, שיזמה וארגנה את הטיול במסגרת פעילותה כמנהלת המועדון ביד רמה.

יוכבד אורון

מסרי באמירה שהוא מחכה ליום שבו שלטון ישראל יסתיים, אבל בינתיים חזונו הוא לספק לפלסטינים אפשרות לחיים נורמאליים. מעניין שדבריו לא היו שונים בהרבה מן המסר ששמענו כמה שעות קודם לכן בהרצאה מפי דני דיין (הבית היהודי, לשעבר ראש מועצת יש"ע). דיין אמנם לא ייחל לסיום שלטון ישראל בשומרון, אך ציין שכל עוד אין פיתרון לסכסוך על השטח, יש להתמקד בנורמליזציה במסגרת המצב הקיים.

איילת סקסטין